

17. BÖLÜM

PSIKODİNAMİK HEMŞİRELİK KURAMI/ KİŞİLERARASI İLİŞKİLER KURAMI

Bahar ÇOLAK*



**HILDEGARD ELIZABETH PEPLAU
(1909-1999)**

Hildegard Elizabeth Peplau, kişilerarası ilişkiler kuramını geliştiren önemli bir hemşirelik kuramcısıdır. Peplau kişilerarası ilişkiler kuramında iki önemli kavrama yer vermiştir. Bunlardan biri psikodinamik hemşireliktir. Psikodinamik hemşireliği, hasta olan veya sağlık hizmetlerine ihtiyaç duyan bir birey ile özel yardım gereksinimini fark edip buna yanıt vermek için eğitilmiş hemşire olarak tanımlanmaktadır. psikonomik hemşireliğin tüm hemşirelik alanlarında olması gerektiğini savunmuştur. Bir diğer önemli kavram ise hasta-hemşire ilişkisidir. Bu ilişki hemşireliğin merkezinde bulunmaktadır. Bu ilişki şu şekilde ele alınmaktadır; hasta, uzmana ihtiyaç duyan kişidir ve profesyonel bir uzman olarak hastaya yardım eden kişi hemşiredir. Hasta-hemşire ilişkisini dönemlerini 4 döneme ayırmış (oryantasyon, tanımlama, kullanma ve çözüm aşamaları) bu ilişki içinde de hemşiremin rolünün öneminden bahsetmiştir.

KURAMCININ ÖZGEÇMİŞİ

Hildegard Elizabeth Peplau, Pennsylvania'nın Reading şehrinde 1 Eylül 1909'da işçi sınıfı bir ailenin 6 kardeşli bir ailenin 2. Çocuğu olarak dünyaya gelmiştir. 1918'de şahit olduğu yıkıcı grip salgından dolayı hastalığın ve ölümün ne olduğunu ve bunların ailelere etkisini anlamıştı. Bu durum kendisini hemşireliğe yönelten nedenlerden olmuştur. Çünkü hasta insanların ve ailelerin bakıma ih-

* Arş. Gör., Karadeniz Teknik Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Bölümü, b.colak9367@gmail.com

hastanın ihtiyaçları karşılanmıştır. Hasta-hemşire ilişkisi sonlanır. Hasta yeni hedeflere yönelmiştir (13).



Şekil 1. Kişilerarası Süreç Aşamaları

SONUÇ

Kişilerarası ilişkiler kuramı ve bu doğrultuda hazırlana vaka örneği incelenildiğinde kuramın güçlü yönü olarak kişilerarası ilişkiye önem vermesi, hemşirenin hastanın tüm boyutlarını ele alması ve hastanın kendini açıklamasına fırsat tanınması, yardıma ihtiyacı olan bireye yardım etmesi ve yol göstermesi gösterilebilir. Bu teoriye göre hemşirenin kaynak kişi rolü, eğitimci rolü, lider rolü, vekil rolü ve danışman rolü bulunmaktadır. Hemşire tüm bu yönlerini kullanarak bireyin sorunlarına çözüm bulmaya çalışır ve psikodinamik hemşirelik anlayışı ile hastaya yaklaşılması da önem taşımaktadır. Modelin bakım planına uyarlanması da kolay olmaktadır. Bu kuram hemşire ile hasta arasındaki ilişkinin etkili bir şekilde gerçekleşmesini sağlamaktadır.

KAYNAKLAR

1. Kırmızı B, İşigüzel B. Editör. *Türkiye Vizyonu: Multidisipliner Çalışmalar*. Bursa: Ekin Yayınevi; 2019: 382-395.
2. <https://hipokampusakademi.com/hildegard-e-peplau-kimdir/>. (Erişim tarihi: 18.03.2021).
3. Karadağ A, Çalışkan N, Göçmen Baykara Z. Myra Estrin Levine: *Koruma Modeli. Hemşirelik Teori Ve Modelleri*. 1. Baskı. İstanbul: Akademi Basın Ve Yayıncılık; 2017
4. Pehlivan T, Güner P. Teorilerin Psikiyatri Hemşireliğinde Kullanımı-II. *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*. 2016; 7(2): 100–104.

5. <https://tr.thpanorama.com/articles/cultura-general/hildegard-peplau-biografa-teo-ra.html>.
6. Cunkuş N, Taşdemir Yiğitoğlu G. Peplau'nun Kişiler Arası İlişkiler Kuramı'na Göre Dikkat Eksikliği Hiperaktivite Bozukluğu Olan Hastaya Hemşirelik Bakımı. *Türkiye Klinikleri J Nurs Sci*. 2018; 10(4): 370-380.
7. Ünsal A. Hemşireliğin Dört Temel Kavramı: İnsan, Çevre, Sağlık & Hastalık, Hemşirelik. *Ahi Evran Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*. 2017; 1(1): 11-25.
8. http://auzefkitap.istanbul.edu.tr/kitap/hemsirelik_ao/hftemelkavramlar.pdf.
9. Bozdoğan Yeşilot S, Öz F. Hemşirenin Varlığı: Kuramsal Bir Bakış *Psikiyatri Hemşireliği Dergisi*. 2016; 7(2): 94-99.
10. Bilge A, Engin E. Kişilerarası İlişkiler Kuramı Temelli Çözüm Odaklı Terapinin Etkinliği: Geriye Dönük Bir İnceleme. *Anadolu Psikiyatri Derg*. 2016; 17(4): 261-269.
11. Çırlak A. Hildegard E. Peplau'nun Kişilerarası İlişkiler Kuramının Klinik Uyum Sürecinde Yeni Mezun Hemşire- Rehber Hemşire İlişkisine Uyarlanması: Bir Özel Hastane Örneği. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*. 2019; 22(1): 71-77.
12. https://tr.qaz.wiki/wiki/Hildegard_Peplau.
13. Arabacı LB, Taş G. Suça Sürüklenen Bir Çocuk Hastanın Bakımında Peplau'nun Kişilerarası İlişkiler Modeli'nin Kullanımının Bakıma Etkisi. 2019; 10(3): 218-226.
14. Douglas JL, Sowell R, Philips KD. Using Peplau's Theory To Examine The Psychosocial Factors Associated With Hiv-Infected Women's Difficulty In Taking Their Medications. *J Theory Constr Test* 2003; 7(1): 10-7.
15. McNaughton DB. A Naturalistic Test Of Peplau's Theory In Home visiting. *Public Health Nurs* 2005; 22(5): 429-438.